

יקותיאלי: בלי ולמה

אך העיסוק לא תמו כשחם המיסחר בבורסה, שכן, כידוע, אפשר לבצע גם פעולות מחוץ למיסגרת הבורסה. בנק המזרחי עשה פעולות כאלה — ובשפע בלתי מצוי. בנק המזרחי סירב למסור מי בדיוק מכר את המניות שהבנק הואיל לקנות בשערים כה גבוהים. בנק המזרחי קנה מניות של עצמו בסכום של 479 מיליון שקלים יום אחרי סגירת המיסחר, ב־7 באוקטובר. באותו יום הוא גם קנה אופציות מסדרה 12 של עצמו ביותר מ־25 מיליון שקלים. לשיא הגיע הבנק כאשר קנה מניות של בנקיהמשכנתאות טפ-חות, המסונף לו, בסכום של שני מיליארד ועוד 150 מיליון שקלים. ב־10 באוקטובר, ב־12 באוקטובר רכש הבנק מניות למוכ"ו של טמחות בסכום של 27,415,000 שקלים.

גם כאן נערך חשבון רומה לזה שנערך לגבי מנהלי הבנקים. התוצאה היא מדהימה: בנק המזרחי חסד לאנשי שלומו, המוסדיים והפרטיים, סכום של 13.75 מיליון דולר! את הסכום הזה הרוויחו חביוני הבנק — והפסיד עם ישראל כאמצעות משרד האוצר שלו.

המרוויחנים

ב־60 אלף דולר. אילו מכר יקותיאלי את מניותיו כיום פתיחת המיסחר בבורסה, בשער של 1629, הוא היה מקבל תמורתן סכום שקלי השווה ל־38 אלף דולר בלבד. יקותיאלי הרוויח 22 אלף דולר ממכירת מניות סטוק בל"ל.

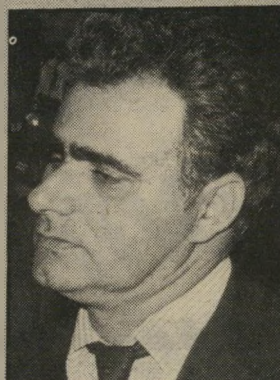

קרוב: פועלים למי

עליפי אותה שיטת חישוב הרוויח חיים ברגשטיין, מנהל בבנק הפועלים, 37 אלף דולר. זאב קריח, גם הוא מנהל בבנק הפועלים, הרוויח 3000 דולר, משום שנפטר ממניותיו כבר בהתחלת חודש אוגוסט. גרעון להב, מנהל בבנק דיסקונט, היה זרי ביותר. הוא מכר כתבי אופציה שהיו בידו כבר בהתחלת יולי, וב־1 באוגוסט מכר גם את מניותיו. להב הרוויח מהמכירה כמועד המתאים 15 אלף דולר. נפתלי פיינגולד מבנק המזרחי ערך סידרה שלמה של פעולות, שתחילתה ב־18 ביולי, וסופה ביום המיסחר האחרון בבורסה, ב־6 באוקטובר. הרווח של המנהל פיינגולד ממכירתו שנעשו כמועד המתאים: 15 אלף דולר בערך.

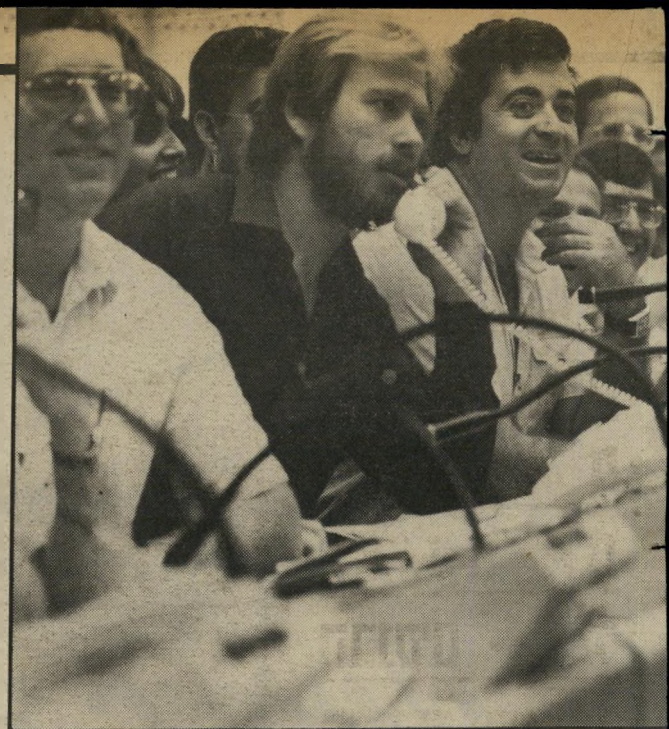
בשעה שיועצה ההשקעות נב"קנים שיכנעו את לקוחותיהם להמשיך ולקנות מניות של הבנקים לפני הצעדים הכלכליים ולפני סגירת הבורסה, עשו מנהלי הבנקים, אלה שהורידו את ההוראות, עסקים לא רעים.

העולם הזה ברק כמה הרוויחו מנהלי הבנקים מכך שהצליחו לצאת בזמן. ררך החישוב היא זו: סכום הכסף שקיבל המנהל תמורת המכירה בזמן חולק בערך החולי של השקלים ביום המכירה. מסכום זה הופחת הסכום שהיו מקבלים מנהלי הבנקים אילו היו מוכרים

להב: דיסקונט מי מוכר

את המניות שבידיהם ביום שמכרו אותם לקוחותיהם — כיום פתיחת הבורסה השבוע. כל הסכומים עוגלו. לדוגמה: ברך יקותיאלי, מנהל בבנק לאומי, נפטר ממניו תיו היקרות ב־20 בספטמבר. הוא מכר אותן בשער של 1874, תמורת 3,765,000 שקלים, שער הדולר באותו יום היה 62 שקל, ויקותיאלי יכול היה לקבל תמורת כספו יותר

רגע ההודעה על הירידה אין הפתעות

התחלפים

הכחאורג לא נחלצו לעזרת הבנקים מתוך רחמים או טוב־לב לשמו. הבנקים הם עריין האימפריות הפיננסיות החשובות של המדינה, ועל פיהם ישק דבר. משרד־האוצר זקוק להם ולשיתוף־הפעולה שלהם, לא פחות משהם זקוקים לצעדים שיעשו לטובתם.

עצות רועץ

היום כבר אפשר לסכם את המהלך השלם של השנה האחרונה בבורסה הישראלית. בדיוק לפני שנה התחיל המירוץ הגדול של קרנות־הנאמנות. הקרנות הבנקאיות ניסו שלא לפגור אחרי הקרנות הריווחיות של קבוצת ריגר־פישמן, ונהגו בדיוק כמו צמד הספקולנטים: טיפחו מניות שער־המניות — כמעט כל המניות — טיפסו לשמיים. המניות הבנקאיות, שקשה היה למשוך מהן רווחים מהירים, איברו מגדולתן.

למשך הרקות הראשונות. אחר־כך הם פשטו על האולמות. ב־9 בבוקר, שעת־הפתיחה, כבר היה האולם מלא וגדוש. ב־9 ועשר דקות נשא יוסי ניצני נאום נרגש וקצר. על פני כולם עלו חיובים, כאשר התברר כי כל המניות הבנקאיות העיקריות ירדו בדיוק באותו השיעור — 17%.

הממשלה לא היפלתה בין הבנקים. בנאום הקצר שלו אמר ניצני, שהוא מקווה שמעתה נפתח שלב חדש בחיי הבורסה ושוק־ההון בישראל. בכך הוא צודק, ללא ספק. עדיין לא ברור מה תהיה משמעותו של הפרק החדש, אך דבר אחד ברור כבר מיום המיסחר הראשון: מניות הבנקים כבר לא יהיו מה שהיו עד עתה, מעין תחליף לאיגרות־חוב, אך כאלה המביאות רווח גבוה יותר. מניות הבנקים — שהמיסחר בהן היווה יותר ממחצית המיסחר בבורסה, הפכו לאיגרות־חוב דולריות, ובלתי־מושכות במיוחד.

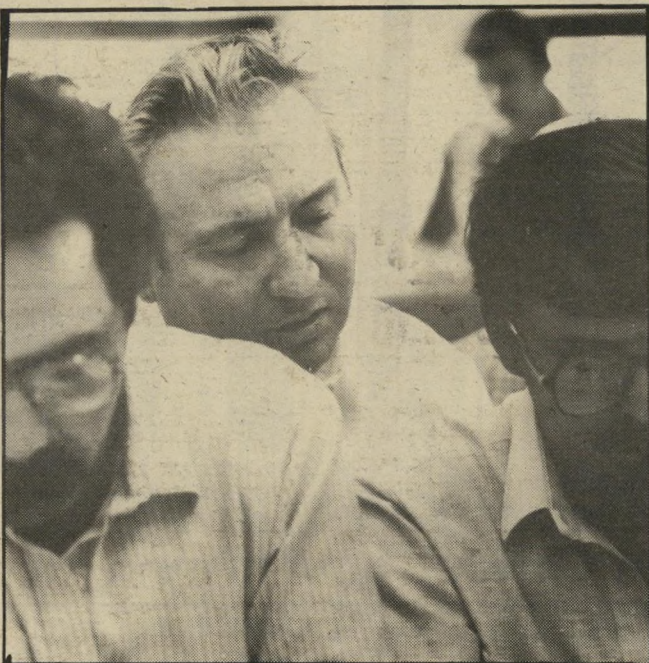
זה אינו אומר שהבנקים איברו מגדולתם, ולא יהיו עוד שליטי הבורסה. יורם ארידור ואחריו יגאל

עונדה ואת התבררה למשקיעים כאשר התחילו להתפרסם הנתונים של מאזן־השלומים והחובות־החוזץ של ישראל. הציבור — וגם כמה מראשי הבנקים (ראה מיסגרת) התחילו להיפטר מן המניות שבידיהם. הבנקים, שלא רצו להניח למניותיהם היקרות לצנוח, קלטו את ההיצעים, כשהם עושים שימוש בכספי הלוואות יקרות שלקחו בחו"ל. אך קליטת ההיצעים לא בלמה אותם — ואז נזקקו הבנקים לשירותיו הטובים של האוצר, כדי שיציל אותם מהתמוטטות. בידיהם היה מיצבור עצום של מניות, שהיה ברור להם שאין למצוא להן קונה במחירים הגבוהים. הבנקים היו מוכנים להיפטר מהמניות שצברו גם במחיר הפסד מסויים — שאפשר לקזוז. במידה מסוימת, מתשלומי מסי־ההכנסה.

האוצר מילא אחר רצון הבנקים, וכך נוצר ההסדר שהפך את מניות הבנקים לאיגרות־חוב דולריות, והוריד את מחיריהם בעשרות אחוזים. הבנקים מקווים שכאשר יהיו שער־המניות נמוכים במידה מספקת, ישוב הציבור להתעניין בהן, ואפשר יהיה לחדש את המירוץ.

בינתיים, לפני ימי־המיסחר הראשונים, הם הורו ליועצים לניירות־ערך מה לעשות כדי שהבנקים יוכלו להיפטר מהמניות שבידיהם במחיר הגבוה ביותר: להציע למשקיעים למכור בהגבלת שער של עד 15% מי ששמע לעצת־רועץ שוב שיחך ליריהם של הבנקאים, בדיוק כפי שעשה כאשר שעה לעצתם הקודמת, וקנה את המניות האלה.

שלמה פרנקל

ברוקר לביא בשוק החון?

מנכ"ל ניצני התחלה חדשה